

Rafa Xambó
Cançons de la memòria trista

A PROP

Sentir-te a prop, guaitar el teu alè
quan clareja el dia.
Omplir-me els ulls i acaronar-te el son
il•luminant llindars
petits fragments de fantasia.

Serà que em vull quedar amb tu
serà que sóc més viu si el llaç
no té cadena.

Recomençar, així com feia el riu
l'aigua en les mans no pesa.
Deixat anar el cos que saps amb tu
voreges el cabal
i se m'oblida la tristesa.

I a poc a poc en un revolt
com en un vol trobem l'ullal
de la dolcesa.

Lletra i música: Rafa Xambó

CAMINANT

Introducció: Pepe Xambó "el cantaor". Caminant, vas caminant.
El meu pare.

Enregistrat als anys 60

Voy andando y remendando
Voy andandando y remendé
Andando rollé un cigarro
Y andando me lo fumé

Caminant per mil camins
T'has sentit perdut malalt.
Has deixat la casa teua
I t'has llençat al carrer.

Has sortit per escapar
D'un futur tancat en clau.
T'amagaren les històries
D'un passat de derrotats.

Caminant, vas caminant.

Caminant les hores fosques
Has trobat amics companys
I cançons de resistència
Quan tot era obscuritat.

Quan t'ofega la tristesa
I tot sembla tan banal
Taral•leges altres vides
Per poder seguir avant.

Caminant segueix l'anada
Ja sabem que es fa pesant.
Amic, company endavant
Que la ràbia ens omple el sac.

Travessant sendes prohibides
T'has trobat l'amor al pas
Un somriure, una mirada
Gestos de complicitat.

Rierols, pruneres fresques
Cavalcant l'eternitat
Batre d'ales ben obertes
Per no deixar de volar.

Caminant, vas caminant.

No tanqueu tanta finestra
Al viatge dels orats
Si t'agafes a les coses
Mort i pam t'hauràs quedat.

Soledat és l'estimada
Un racó pel caminant
Qui no sap acompanyar-la
Mort i pam s'haurà quedat.

Caminant segueix fent via
Sense perdre el teu compàs
Si les coses van mal dades
El camí estarà esperant.

Caminant, vas caminant.

(lletra i música: R. Xambó)

MADINAT AT-TURAB

Estesa sota el sol despietat del migdia
enllà lluny et contemple, ciutat de la vergonya
ciutat de fang fet falsa esplendor de misèries
amagades sota el fum del foc de l'artifici.

Ciutat de serps i rates coentes i terribles,
per tu passeja lliure la ignomínia més fonda
i rep la traïció homenatge cada dia
dins els cors bondadosos dels teus fills estimats.

Has venut la memòria com qui ven taronges
per un plat de lletilles podrides que et foraden
el ventre a poc a poc com metralla fins a obrir-te
soterranis de fel on pul·lulen les panteres.

En tu he nascut i en tu visc i per això t'estime
i per això t'odie amb el fàstic més roent,
tomba perfecta i desolada que lluny contemple
al sol estesa, mort de desig i viu d'horror.

(Poema de Marc Granell, música Rafa Xambó)

DEDICAT

A vosaltres,
que m'heu esbudellat, que heu censurat
tot el que no sabeu de mi,
que m'heu seguit en la nit més insomne,
que heu pretès enterrar-me.

A vosaltres,
que m'heu jutjat pel forat d'un anell
sense dit, que heu entrat a casa,
m'heu estripat els llibres, m'heu obert
les cartes i m'heu pres tot el que tinc.

A vosaltres,
que no enteneu qui sóc ni ho entendreu
esquarterant-me els vicis i l'orgull,
els secrets i la meva confusió.

A vosaltres us dic
que és tot vostre, emporteu-vos-ho.
Aquí no hi ha el que desitgeu. Aquí
no hi ha
remordiment.

Poema de Txema Martínez Inglés, De La nit sense alba
(2000) Música: Rafa Xambó

BALES

Hi ha una bala calenta que ens batega al cervell
quan pensem en la mort, que és pensar en nosaltres,
i n'hi ha una altra a l'esquena que sentim grinyolar
cada cop que ens girem per contemplar uns ulls últims
mirant-nos a trenc d'alba, i una bala als pulmons
que s'enfila a la gola per l'alè d'un sospir
o per la tos del fum nocturn que els somnis deixen
al mirall embafat que al matí ens pentina.
- No recordem que un dia ens van afusellar.

Avui, aquestes bales resten immòbils dins,
sota un altar de pols, com una bomba vella
que està a punt d'esclatar. Són les bales perdudes
que no van trobar carn on enterrar-se vives,
bales que van xiular en l'aire del matí,
bales de fusta als arbres i d'aigua sota els rius,
bales de formigó als fonaments de casa,
bales de cranis tous en el fons de la tomba
- d'algú que va estimar algú o una idea,
- d'algú que va morir per ella o per no res.

Freda a la recambra, hi ha una bala esperant-nos
amb la sang de metall, amb les nostres empremtes.
I hi ha els crits, en el son, que al tard ens ensordeixen,
resos, plors, la raó d'una ràfega al mur,
estómacs buits oberts i llàgrimes terroses.
Unes botes trepitgen les golfes de la llar,
els cossos es desplomen al nostre soterrani,
de la dutxa surt fang i els cabells al coixí
són un camp d'acer dolç amb filats espinosos.
Ens llevem desterrats amb pólvora a les angles,
- no recordem que un dia ens vam afusellar.

- Els ossos es desfan als fossars i les bales
- sobreviuen, callades, com paraules escrites.

(Poema de Txema Martínez Inglés, música Rafa Xambó)

SOMNIS REPUBLICANS

Tornaran tots aquells somnis d'una vida
sense amos ni rei
quan l'abril d'esperança creixia
des de l'any trenta-u
amb les dones valentes i lliures
milicianes de llum
i aquells joves que a trets soterraren
fossars de l'oblit.

I és que a poc a poc
agafem velocitat
I és que a poc a poc
ens hem fet republicans

Els carrers s'ompliran d'alegria
contents ploraran els ancians.
Som a temps, desfarem la mentida
Saps que els ho devem.

Tornaran les històries amagades
a colp de fusell
I les dones de força infinita
mares de llibertat
El record de la gent que moria
per la nostra dignitat.
Tornaran tots aquells somnis d'una vida
sense amos ni rei
I és que a poc a poc...
Els carrers...

(Lletra: R. Xambó / Música: A. Ortega)

EM DIUS QUE EL NOSTRE AMOR

Em dius que el nostre amor
va ser com un infant
que dones el teu cor
als dies que vindran
perdut i sense nord
mirall de coses belles
em dius que el nostre amor
s'acaba a les estrelles.

Em dius que el nostre amor
només era el primer
que un altre braç més fort
t'abraçarà més bé
A punt de ser record
Claror de flor collida
Em dius que el nostre amor
No sap trobar la vida.

Em dius que plori
si vull plorar
em dius que mori
fins a demà
no pots comprendre
com el dolor
dura per sempre
si es fa cançó.

Em dius que el nostre amor
era un ocell ferit
tremola en el teu cor
somia en el meu pit
amiga de la mort
camí de vela blanca
la llum del nostre amor
és una flor que es tanca.
(J. Vergés, Toti Soler)

IMATGE QUOTIDIANA, 1974

Com un llampec la teua imatge
se m'apareix dia i nit
al matí, al migdia i al capvespre
amb una fredor pansida de silenci
se m'acudeix el teu nom
i és un turment.

La meua vida carregada d'il·lusions
que es desfan com la neu quan ix el sol
i s'esquincen quan m'adone que somie
i absurd em llance al carrer
buscant l'estúpida tranquil·litat
de fugir de les úniques dreceres
que em portarien a tu.

(lletra i música: Rafa Xambó)

PLOU

Plou i jo vaig sol
com un paper que porta el vent
desocupat, sense res més
que passejar amunt i avall
un dia gris, tramuntanal
un dia fred, perdut el nord
un dia brut, un dia amb sal
un dia buit, perdut el sud
un dia més com n'he passat
per la ciutat.

I vaig rodant, cavil·lejant
on he deixat els dies clars
a cel obert, els dies plens
mirant la mar, sentint-me viu
els dies blaus, els dies teus
els dies grans, fecunditat
els dies meus quan prenc el vol
i tot va bé, tranquil·lament
i giraré aquell cantó:
me'ls tornaré a trobar.

(lletra: R. Xambó, música: C. Carrasco)